

ปกติในไร่นาของเกษตรกรหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีเศษพืชเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก โดยปกติแล้วเกษตรกรจะทำการเผาทิ้ง เพื่อเตรียมปลูกพืชชนิดอื่นต่อ ทำให้เกิดผลกระทบมากมาย เช่น หมอกควันพิษ ไฟป่า และยังสูญเสียธาตุอาหารในดินอีกด้วย ดังนั้นการทำปุ๋ยหมักจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเผาได้ และยังได้ปุ๋ยหมักที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินอีกทางหนึ่งด้วย โดยทั่วไปการผลิตปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ต้องพลิกกลับกองเพื่อนำออกซิเจนให้แก่จุลินทรีย์ภายในกองปุ๋ยใช้ในกระบวนการย่อยสลายทางชีวภาพ ซึ่งการพลิกกลับกองต้องใช้แรงงานและสิ้นเปลืองเวลา การผลิตปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกองโดยใช้เวลาผลิตปุ๋ยเพียง 60 วัน

การทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกอง ใช้หลักการ “การพาความร้อน (Chimney Convection)” เมื่อจุลินทรีย์ในมูลสัตว์เกิดกิจกรรมย่อยสลายจะคายความร้อน ทำให้เกิดความร้อนขึ้นภายในกองปุ๋ย อากาศร้อนภายในกองปุ๋ยมีความเบาจะลอยตัวสูงขึ้น ทำให้อากาศภายนอกที่เย็นกว่าไหลเวียนเข้าไปแทนที่ภายในกองปุ๋ยทำให้เกิดสภาวะการย่อยสลายของจุลินทรีย์แบบใช้ออกซิเจน (Aerobic Decomposition) ทำให้ไม่ต้องพลิกกลับกอง และช่วยให้กองปุ๋ย ไม่มีกลิ่นหรือน้ำเสีย

วิธีการผลิตปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง

1

นำเศษฟางข้าว 4 ส่วนกับมูลสัตว์ 1 ส่วนโดยปริมาตร วางสลับกันเป็นชั้นบางๆ สูงไม่เกินชั้นละ 10 เซนติเมตร จำนวน 10 - 15 ชั้น รดน้ำแต่ละชั้นให้มีความชื้น

2

ขึ้นกองเป็นรูปสามเหลี่ยมที่มีความสูงไม่ต่ำกว่า 1.50 เมตร ฐานกว้าง 2.5 เมตร โดยการวางกองปุ๋ยหมักสามารถวางไว้กลางแจ้งได้เลย ไม่ต้องมีการปิดคลุม

3

เมื่อกองปุ๋ยมีอายุครบ 60 วัน ก็หยุดให้ความชื้น แล้วทำปุ๋ยอินทรีย์ให้แห้งเพื่อให้ออกซิเจนสงบตัวและไม่ให้เป็นอันตรายต่อรากพืช อาจทำโดยทิ้งไว้ในกองเฉยๆ ประมาณ 1 เดือน หรืออาจแผ่กระจายในที่ร่มอากาศถ่ายเทให้มีความหนาประมาณ 20 - 30 ซม.

ประโยชน์ที่ได้จากการทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกอง

1. ลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การเผาฟางข้าวต่อซัง ลดหมอกควัน
2. ลดต้นทุนการผลิตพืช เช่น ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้ต้นทุนลดลง
3. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน สามารถเรียกสิ่งมีชีวิตในดินให้กลับคืน
4. ลดปัญหาขยะในชุมชน

มีจุลินทรีย์
(มีในมูลสัตว์)

มีส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน
ที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการ
ย่อยสลายของจุลินทรีย์

หัวใจสำคัญของการทำปุ๋ยหมัก
แบบไม่พลิกกลับกอง

มีออกซิเจน

ต้องมีความชื้น (รดน้ำภายนอก
ที่ผิวของกองปุ๋ยวันละครั้งและ
ทุก 10 วัน ใช้ไม้แทงกองปุ๋ยให้
เป็นรูลึก เติมน้ำลงไปแล้วปิดรู)

วิธีการนำปุ๋ยหมักไปใช้

1. ใช้เป็นวัสดุเพาะกล้าพืช
2. ใช้เป็นวัสดุรองก้นหลุมก่อนปลูกพืช
3. ใช้เป็นปุ๋ยบำรุงพืช เพิ่มการเจริญเติบโต
4. ใช้ปรับสภาพดินที่มีคุณสมบัติเป็นดิน

